

Politični ogled.

— **Sv. Oče Pij X.** je sedaj prav zdrav; redno sprejema romarje, ki povodom letošnjega jubilejnega leta v velikem številu prihajajo v Rim. Vse napore pri teh sprejemih prenaša sveti Oče z obredovanjem vredno vstrajnostjo. Katoliška društva, ki so se udeležila ta teden mednarodnega telovadškega kongresa v Rimu, so v Vatikanu priredila več vaj, katerim je prisostvoval sveti Oče s svojim dvorom. — Sveti Oče posebno ljubi cvetlice. Radi tega so vatikanski vrtnarji napravili na nekem hodniku blizu papeževega stanovanja umetni vrt najzlahotnejših cvetlic in rož. Proti nekemu romarju se je izrazil pred enim tednom: „Kadar duham vonj svojih ljubih rožic, se mi zdi, da sem še-le 20 let star“. — Novejša poročila pravijo, da se je sveti Oče zadnje dni prejšnjega tedna malo prehladil.

— **Cesar** se je dne 8. septembra vrnil s poletnega bivališča v Ištu na Dunaj. Pred odhodom je še prisostvoval sveti maši; ob koncu iste je izrekel dvornemu župniku zahvalo, da je bral v letošnjem poletju v dvorni kapeli vsak dan sveto mašo. Točno ob 12. uri se je cesar odpeljal z dvornim vlakom na Dunaj, kjer je bil sprejet z velikim navdušenjem. Ulice, po katerih se je vozil, so bile okinčane z zastavami. Cesar je na pozdravljanje ljudske množice veselo odzdravljaval. Sivolas vlada je izbornega zdravja.

— **Slovensko-Hrvaško.** Na Goriškem se vrši velik preobračaj. Mnogi, ki so se pri zadnjih deželno-zbornskih volitvah ubogali staro strujo in so volili z liberalci proti mladi struji S. L. S., se po odločnih besedah nadškofa dr. Sedeja spoznali, da je slepomiselnost z liberalci, kakor ga uganja vodstvo stare struje in njeni listi, v veliko škodo katoliški stvari. Po celi deželi je te dni duhovščina skoro vseh dekanij podpisala odločen protest proti stari struji, ki se je pri volitvah zvezala z liberalci ter sklenila obsodbo pisavi listov „Gorica“ in „Primorski List“, ki sta očitno priporočala volilec, naj ne volijo krščanskega kandidata ter sta smešila naše organizacije. Duhovščina je izrazila zdanost svojem nadškofu dr. Sedeju, ki je obsodil uveden starostrujarjev z liberalci in pisavo omenjenih listov. Izreklo se je tudi zaupanje voditelju mlade struje, dr. Breclju. — Na Goriškem se smejo smatrati odslej le mladostrujarji za pristaše Slovenske Ljudske Stranke, starostrujarji pa so podobni našim štajerskim slogašem, ki se bratijo z liberalci, krščansko misleče Slovence pa le napadajo. — Slovenske liberalce še vedno jezi, da se je katoliški shod vršil tako sijajno. V „Slovenskem Narodu“ lažejo, zabavljajo in se jezijo liberalci, da se kar kadi. Vse laži in nesramnosti pa jim ne bodo nič pomagale; katoliška misel se je po katoliškem shodu razvila kot valovito morje po vseh krajih, kjer prebivajo Slovenci in Hrvatje. — Komisar Škrlec se pogaja s posameznimi strankami glede ureditve zamotanih hrvaških razmer. Listi poročajo, da se bo Škrlec pobotal s posameznimi strankami in da bo v kratkem baje komisarjat odpravljen, na kar bo Škrlec imenovan za hrvaškega bana.

— **Cesko.** V mestu Kolin se je vršil dne 7. in 8. septembra velikanski češko-katoliški shod. Dasiravno so liberalci in razni verski odpadniki grozovito hujskali proti temu shodu, vendar se je slavje čeških katoličanov veličastno obneslo. Shoda se je udeležilo nad 500 češko-katoliških društev z zastavami. Med udeleženci so bili vsi češki škofje in češko plemstvo. Tudi več sto Čehov iz Amerike in Nemčije je bilo navzočih. — Med češkimi Nemci se vrši letos huda agitacija za odpadništvo od Rima. Nacionalci, liberalci in socialni demokratje hujskajo na shodih zoper katoliško vero. Nemci bi se z odpadništvom radi prikupili Nemcem v „rajhu“, ker računajo na njih pomoč zoper Čehe.

— **Predarlško.** Ta deželica naj bi bila vzor vsem drugim. Deželno gospodarstvo je izborno. Ceravno je pokrajina hudo gorata, se vendar opaža povsod blagostanje. V deželni upravi vlada vzoren red. Kako to? Gospodarstvo dežele vodijo katoliški možje. Deželni zbor ima samo enega liberalnega poslanca. Voditelj krščansko-socialne stranke je državni in deželni poslanec Jodok Fink, ki je po stanu kmet. Cesar je te dni tega vrlega moža odlikoval s komturnim križcem Franc Jožefovega reda. Tako odlikuje sam cesar moža, ki ostanejo zvesti svojemu stanu in veri. Fink je na Predarlškem tudi namestnik deželnega glavarja.

— **Nemčija.** V okolici Salcburna na Nemškem se vršijo te dni veliki manevri nemške armade. Avstrijsko armado zastopa pri teh manevrih načelnik našega generalnega štaba, Konrad pl. Hecendorf. Manevrom prisostvuje med drugimi visokimi gosti tudi grški kralj Konstantin s prestolonaslednikom. Da med Avstrijo in Nemčijo ne vlada posebno prijateljsko razmerje, pričuje dejstvo, da k tem velikim vojaškim manevrom ni bil povabljen noben član avstrijske cesarske hiše.

— **Na Balkanu.** Pogajanja med Bolgarijo in pa Turčijo glede določitve natančne meje, posebno glede na Odrin, se vršijo te dni v Carigradu. Bolgarija je imenovala za svoje zastopnike generala Savova in poslanika Toševa, katera so v Carigradu zelo prijazno sprejeli, kar priča, da si Turki sami želijo, se z Bolgari pobotati. Pogajanja med bolgarskimi in turškimi pooblaščenici se bodo vršila v posebni dvorani turškega zunanjega ministrstva. Prvi seji, ki se vrši te dni, bo predsedoval veliki vezir, ostalim pa turški poobla-

ščeneec, notranji minister Talaat-beg. Turški vladni listi pišejo, da Turčija od svojih zahtev ne bo prav nič odnehala. Ona zahteva kar najodločnejše Odrin za-se, Dimotiko, Ortakej in Lozengrad. Nadalje vstraja Turčija najodločnejše na posesti drinopeljske železnice in vseh onih točk, ki so potrebne v obrambo te železnice. Pripravljena pa je odstopiti Bolgarski ono trikotno ozemlje severno in iztočno od Lozengrada okenem z mestom Trnovim. Med mladoturki in staroturki v Odrinu je prišlo dne 6. t. m. do najresnejših spopadov. Več turških častnikov je ubitih in sam Enver-beg je ranjen na roki. — Turška družal je zadnje dni meseca avgusta, kakor se poroča „Slovenec“ iz Solije, umorila dva odlična katoliška duhovnika v odrinski okolici, Ivana Boneva in Kosta Genčeva. Oba sta bila od Turkov grozovito mučena ter sta umrla mučeniške smrti. — Bolgarski ministrski svet je sklenil, da se odpusti še zadnja dva letnika rezervistov, ki sta bila dosedaj še pod orožjem, in se tako skriči armada na redno mirovno stanje.

— **Italija.** Listi poročajo, da bo italijanski zunanji minister obiskal še ta mesec avstrijskega zunanjega ministra grofa Berchtolda. Pravijo, da bo imel obisk veliko politično važnost in da se bosta državni-ka pogovarjala o bodoči politiki Italije in Avstrije z ozirom na Balkan. — Italijani v kraljestvu se silno hudojejo, ker je tržaški cesarski namestnik izdal razglas, da se naj tuje ne sprejemajo več kot uradniki pri tržaškem mestnem uradu. V Rimu in tudi v drugih mestih prirejajo zagrizeni Italijani burne shode proti Avstriji. Tudi Nemci v „rajhu“ se zavzemajo za „preganjanje“ polentarje. Iz tega se vidi, kako bi radi Nemci in Italijani komandirali našo Avstrijo.

— **Kitajsko.** Vladni stranki na Kitajskem preti velika nevarnost. Ko so prejšnji teden vladne čete pri mestu Nanking premagale ustaše in se polastile mesta, je bilo baje umorjenih tudi več Japoncev. Radi tega zahteva sedaj Japonska zaščeno in preiti, da če se ji istega ne da, bo z oboroženo silo udrla na Kitajsko. Japonsko prebivalstvo zahteva od vlade, naj začne mobilizirati armado. V glavnem mestu Japonske, v Tokiu, se je vršilo dne 8. t. m. velikansko zborovanje, na katerem so govorniki hujskali na vojno zoper Kitajsko.

Strašen čin nemškega učitelja.

Učitelj v Degerlochu na Virtemberskem (Nemčija), Wagner, je dne 4. t. m. umoril svojo spečo družino: 32letno ženo in 4 otroke v starosti 7 do 11 let. Najprvo jih je omamil z udarci po glavi, nato pa jim je z britvijo prerezal vratove. Potem si je nataknil črno masko in vtaknil za pas 3 vojaške nabite revolverje, zaklenil stanovanje, prilepil na vrata listek z opazko, da je cela družina odšla na daljši izlet in je ne bo dolgo domov ter odšel v bližnje mesto Mühlhausen, kjer je bil pred desetimi leti za učitelja. Okrog polnoči je zagledal neki kmet, da gori nek skedenj. Ko je šel Wagner po trgu, ga je srečal kmet in vprašal, od kod ogenj; Wagner je potegnil revolver in ga brez besede ustrelil. Na ta način je Wagner, gredeč skozi trg, ustrelil še več ljudi in zažgal 5 poslopij. Pri petem požigu so ga kmetje zalotili in hoteli prijeti, toda Wagner je potegnil 2 revolverja in kar slepo streljal med množico. Končno se je policaju, ki je bil že dvakrat ranjen, posrečilo, s sabljo doseči Wagnerja in mu izbiti orožje. Nato so planili na Wagnerja razjarjeni ljudje in ga grozovito zdelali; eno roko so mu odsekali s sekuro. Ko so ga ukrotili, je imel še 52 nabojev. Wagner je razen svoje družine to noč umrl s strel 7 odraščanih oseb in 11letno deklico, 11 oseb je ranil, od teh par smrtnonevarno. Ustrelil je tudi troje živinčet. Zažgal je 5 poslopij. Pred preiskovalnim sodnikom se je Wagner mirno vedel in rekel, da se je že precej časa pripravljaj na to delo, katero da je moral storiti. Enako se glase tudi pisma, ki jih je prejšnji dan pisal različnim osebam. V enem teh pisem pravi: „Jaz ne verujem v nobenega Boga in si želim za sodruga vraga ali kakršnekoli druge malovredne zveze“.

Doslej še na Wagnerju ni nihče opazil znakov blaznosti; pil je rad, a je bil pri šolski mladini zelo priljubljen, dasi je časih besnel nad njo. Tudi pri višjih je bil dobro vpisan.

Od ranjenih oseb jih je doslej umrlo 17. Pogreb nesrečnih žrtv je bil dne 9. septembra.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

- 14. nedelja: 18. po Binkošti; Ime Marijino; Povišanje križa.
- 15. ponedeljek: Nikodem, muč; Evtropija, vdova.
- 16. torek: Ljudmila vdova; Karmelija in Ciprijan.
- 17. sredo: Kvatre, Lambert, škof in mučenec.
- 18. četrtek: Jožef Kup., spoznav.; Tomaž Vil., škof.
- 19. petek: Kvatre, Januvarij, mučenec.
- 20. sobota: Kvatre, Evstahij, mučenec.

* **S pošte.** Poštni oficijal Ivan Kranjc v Radgoni je na lastno prošnjo prestavljen v Gradec; poštni asistent Jernej Vengušt je prestavljen iz Selzthalu v Radgono.

* **Iz sodne službe.** Okrajni sodnik Avgust Modrinjak v Mariboru je imenovan za deželno sodnega svetnika.

* **Kardinal umrl.** V Rimu je dne 7. septembra umrl kardinal Vives y Tuto. Rajni kardinal je bil ro-

jen l. 1854. Sedanj sv. Oče Pij X. je umrlega kardinala zelo spoštoval. Bil je njegov glavni svetovalec. Listi tudi poročajo, da bi bil kardinal Vives y Tuto, ako bi bil ostal pri življenju, bodoči papež. Vives y Tuto je bil član kapucinskega reda.

* **Katoličani pozor!** „Slovenec“ poroča, da bo v kratkem razposlanih po Slovenskem 5000 izvodov protestantskega sv. pisma. Opozarjamo naše ljudi, da knjigo vračajo ali uničijo.

* **Nepremagljiva.** Karol Jentsch, odpadnik in hud nasprotnik svete cerkve, je priznal v listu „Die Zukunft“: „Mi smo stavbo katoliške cerkve tako malo pretresli, kakor majhni otroci pretresejo veličastno stolnico, ako s svojimi noži praskajo kamen katerega njenih stebrov.“ — Tako se godi tudi danes vsem nasprotnikom katoliške cerkve, kajti: „vrata pekelska je ne bodo premagala!“

* **Ustanovni občni zbor** podružnice Slovenske Dijaške Zveze za Stajersko vršil se je v vsej tišini dne 31. avgusta 1913 pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Ker so se vse priprave za ustanovitev podružnice že izvršile na občnem zboru pododbora na Gomilskem, vršil se je ob tej priliki le kratek razgovor akademikov in abiturijentov o načrtih za delovanje podružnice v bodoče in izvolil podružnični odbor, in sicer: V. Munda, abit., predsednik; Josip Krošl, abit., podpredsednik; Janko Rančigaj, abit., tajnik; Franc Zmazek, abit., blagajnik; Janko Kovačec, stud. iur., knjižničar. Popoldne priredila je podružnica veselico, na kateri je dešle goste v imenu S. D. Z. pozdravil jurist, član „Dneva“ v Pragi, Janko Koser, in so dijaki prav dobro uprizarili „Repošteva“. Mnogo smeha izzval je zlasti „boter“ policaj. Uspeh veselice je v vsakem o-ziru ugoden!

* **Za mladino!** Pri zadnjem slavnostnem zborovanju katoliškega shoda je govoril Hrvat vitez Mahulja s Krka o skrbi za mladino. Dejal je: Že šolsko mladino je treba zbirati za pogosto sv. obhajilo. To je najboljša šola za bodočnost. Ko izstopi mladina iz šole, mora v društva. Če jo ne spravimo v dobra društva, se bode zbirala v slabih društvih in pogubila. Iz društev naj izgine vsako polovičarstvo. Bolje je, da je v društvu manj udov, pa dobrih, kakor mnogo, pa slabih!

* **Prevarana mati.** Prijatelj našega lista nam poroča: Bil sem priča sledečemu žalostnemu slučaju. Na bolniški postelji je ležal mladenič, star 25 let. Jetika je zarisala v telo že svoje smrtonosne znake. Hudo je kašljal, bil je že bled kot stena. Zdravnik ni hotel več dajati zdravil, rekel je: Vsaka zdravniška pomoč je tukaj zaman. Jokajoča mati je šla k sinu in ga hotela nagovoriti, naj se da sprevesti. Mrklo ji sin odvrne: „Nikdar ne!“ Prestrašena zbeži uboga mati od stna. Bolniku je vedno slabše. Prišli so njegovi prijatelji, ki so se poslavljali od Ivana. Proti poldnevu pride obiskat bolnika — lutroviski pastor! Sedaj spozna mati ves položaj: Nje sin, katerega je ona tako iskreno ljubila, je odpadel od vere, postal je protestant. Mati je padla v omedlevico, ni ji šlo v glavo, da bi njen Ivan zamogel odpasti od vere. In res! Pokopali so ga po lutroviskem običaju in protestantski duhovnik je šel pred krsto. Materi je hotelo od žalosti in tuge počiti srce! Kje je sedaj njen sin? In vprašajmo se, odkod pride to, da taki mladeniči odpadejo? Ivan je bil sin poštenih, slovenskih, katoliških starišev. Mati ga je v rani mladosti vodila v cerkev in ga vzgajala v katoliškem duhu. Delj časa je bil Ivan še vrl mladenič. A ko je poha-jal že višje gimnazijske razrede, je zašel v slabo družbo in tako je prišlo, da je postal najprvo narodni odpadnik — nemškutar. In ko je prišel na to na vseučilišče, je prišel še v slabo družbo — verskih odpadnikov. Postal je protestant! Dobra mati o tem ni znala. Moramo si misliti, kako preplašena je bila dobra mati, ko je zvedela, da je postal njen sin verski odpadnik. — Stariši slovenski, skrbite, da bodo vaši sinovi — dijaki v pošteni družbi!

* **C. kr. poštne nabiralnice in slovenski jezik.** Vse one c. kr. poštne nabiralnice po Spodnjem Stajerskem, ki so te dni sprejele od poštnega ravnateljstva iz Gradača samo nemško tiskano „Dienstansweisung“, prosimo, naj zahtevajo nemško-slovensko „Službeno navodilo“, katero je izdalo c. kr. trgovsko ministrstvo za vse poštne nabiralnice po Spodnjem Stajerskem, te namreč ustrezajo ravnopravnosti slovenskega jezika, do katerega imamo po osnovnem državnem zakonu z dne 21. XII. l. 1867 vse pravice. Naj se v zahtevi naglaša okolnost, da je slovensko službeno navodilo potrebno, ker se bo treba večkrat ob novih izpremembah strankam izkazati, a tudi občine imajo pravico, v to službeno navodilo vpogledati. Gospodje deželni in državni poslanci pa se naj ob pri-ložnosti prepričajo, ali se nahaja v c. kr. poštah nabiralnicah njihovega poslanskega področja tudi slovensko službeno navodilo ter naj temu primerno nedostatkom odpomorejo. Po členu XI X državnega o-snovnega zakona z dne 21. XII. l. 1867. državnega zakonika šte. 142. imamo namreč Slovenci pravico, svoj jezik in svojo narodnost čuvati in gojiti ne samo doma, temveč v vseh uradih.

* **Amerikansko pismo.** Jakson, 24. VII. 1913. Bržčas so bile vse vlade povabljene, da se udeležijo razstave v San Francisco, ki se bo vršila v proslavo otvoritve panamskega prekopa. V slučaju, da se tudi Vatikan odloči, počastiti razstavo s svojo udeležbo, je pooblastilo ravnateljstvo razstave duhovnika Jos. P. Mc. Quaide, župnika cerkve Najsv. Srca J. v San Francisco, da osebno v imenu razstavnega odbora pre-